

18. Radom – ratusz

Radomski ratusz jest jedną bardziej charakterystycznych budowli miasta. Pierwotny ratusz ufundowany został przez Kazimierza Wielkiego. Jednakże nie zachował się do naszych czasów. Wiadomo, że ratusz stał, zgodnie z ówczesną modą, na środku rynku, czyli najważniejszego placu w mieście. Wybudowany był na planie prostokąta, miał wieżę i dwie kondygnacje. W XVI wieku ratusz przebudowano w stylu renesansu. Tak jak całe miasto, ratusz dotknęły zniszczenia podczas potopu szwedzkiego i pożar w latach 70. XVIII w. Z zachowanych z tego okresu źródeł wiadomo, że na więzienia i magazyny wykorzystywane były piwnice, na parterze znajdowały się pomieszczenia sądu, archiwum, kasa i skarbiec. Na piętrze ratusza była zaś duża sala posiedzeń. W latach 1818-1819, decyzją namiestnika gen. Józefa Zajączka, gmach rozebrano.. Wkrótce jednak pojawiła się konieczność budowy nowego ratusza. W latach 1847-1848 wg projektu Henryka Marconiego wybudowano nowy ratusz. XIX-wieczna estetyka nakazywała, by ratusze wznosić nie na środku rynku, ale w pierzei

Do ratusza dołączono powstałą wcześniej wartownię policyjno-wojskową z arkadami, w części centralnej stanęła 22-metrowa wieża, w której miała się znaleźć się komenda straży ogniowej. Parter przeznaczono z kolei na kancelarię magistracką, a piętro na mieszkania dla prezydenta i inspektora policji. Budowa ciągnęła się latami. Pierwsi urzędnicy wprowadzili się do częściowo wykończonego gmachu w 1847 r., a już siedem lat później konieczny był remont. Na wieży pojawiły się bowiem pęknięcia. W 1924 i 1930 rezydował na ratuszu marszałek Józef Piłsudski. Podczas okupacji hitlerowcy planowali zburzyć ratusz i wystawić w tym samym miejscu nowy, o nowocześniejszej bryle i bardziej przestronny. Od czasów zakończenia wojny, po gruntownym remoncie, w Ratuszu mieści się do dzisiaj Archiwum Państwowe.